

Hadforbrydelser i 2016

Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser

Resumé

Denne rapport udgør Rigspolitiets årlige afrapportering vedrørende hadforbrydelser i 2016. Årsrapportens datamateriale består af sager fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS).

Årsrapporten beskriver politiets monitoring af hadforbrydelsesområdet efter, at Rigspolitiet den 2. november 2015 etablerede en egentlig monitoringsordning for at styrke registreringen af hadforbrydelser og for løbende at have et overblik over antallet af hadforbrydelser og deres fordeling på forskellige motivtyper, kriminalitetstyper, gerningssteder, politikredse m.v.

Årsrapporten viser følgende i forhold til antallet og fordelingen af hadforbrydelser i 2016:

- På baggrund af en gennemgang af 796 sager, er det vurderet, at politiet i 2016 registrerede 274 sager, som kunne karakteriseres som hadforbrydelser. I disse 274 sager er der (på tidspunktet for rapportens udarbejdelse) rejst sigtelse i 54 sager mod i alt 67 personer.
- Antallet af registrerede hadforbrydelser er steget med 38,4 % fra 2015 til 2016.
- Der er stor forskel på antallet af registrerede hadforbrydelser i landets 12 politikredse. Det er ikke muligt at give en entydig forklaring på disse forskelle, om end det er sandsynligt, at forklaringen kan relatere sig til forskelle i politikredsens beboersammensætning, urbaniseringsgrad og borgernes anmeldelsestilbøjelighed.
- Hadforbrydelserne i 2016 fandt særligt sted indenfor kriminalitetstyperne hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b), hærværk og graffiti, vold og trusler.
- Racistisk motiverede hadforbrydelser var den mest udbredte motivkategori i 2016 (140 sager). Herefter fulgte religiøst motiverede hadforbrydelser (88 sager) og seksuelt orienterede hadforbrydelser (45 sager).
- 39 % (108 sager) af de registrerede hadforbrydelser i 2016 foregik på offentligt tilgængelige steder såsom på åben gade, i butikker eller i offentlige transportmidler.
- Knap 22 % af de registrerede hadforbrydelser i 2016 fandt sted på internettet (særligt Facebook).

Samlet set viser årsrapporten, at politiet i 2016 har håndteret en række forskellige former for hadforbrydelser, hvilket bekræfter, at der er borgere i samfundet, som på baggrund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering kan betragtes som særligt udsatte for kriminalitet. Årsrapporten viser endvidere, at hadforbrydelser på sociale medier og hadforbrydelser som reaktion på terrorhændelser, fortsat er problemstillinger, som politiet også fremadrettet bør have fokus på.

Rigspolitiet anvender den løbende monitoring af hadforbrydelsesområdet til at sikre, at alle relevante sager registreres som hadforbrydelser. Herudover udbyder Rigspolitiet et efter- og videreuddannelses tilbud til politikredsene, som bidrager til at sikre et tilstrækkeligt kompetenceniveau i politikredsene i forhold til identificering og håndtering af hadforbrydelser. Rigspolitiet har herudover iværksat en dialogindsats med

en række væsentlige interessenter på området, som blandt andet har til formål at skabe tillid mellem politiet og udsatte minoritetsgrupper med henblik på at få flere ofre for hadforbrydelser til at anmelde disse sager til politiet.

Indhold

Resumé.....	1
1. Indledning	4
2. Politiets monitoring af hadforbrydelser	6
3. Årsrapportens datagrundlag	8
4. Hadforbrydelser i 2016	10
4.1 Antal.....	10
4.2 Geografisk fordeling	10
4.3 Kriminalitetstype.....	11
4.4 Motiv	12
4.5 Gerningssteder.....	17
5. Gerningspersoner og ofre	23
6. Internationale tendenser	25
7. Offerundersøgelser vedrørende hadforbrydelser i Danmark	28
8. Aktuelle og fremtidige initiativer	29
9. Litteratur	31

1. Indledning

Denne rapport udgør Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser i 2016. Formålet med årsrapporten er at tilvejebringe viden om omfanget og karakteren af hadforbrydelser samt udviklingen i antallet af registrerede hadforbrydelser i Danmark. Herudover vil politiets indsats på hadforbrydelsesområdet blive beskrevet i rapporten. Årsrapporten offentliggøres årligt i 1. halvår efterfølgende det år, som den enkelte rapport omhandler.

Det er Rigspolitiets anden årsrapport, idet Rigspolitiet primo 2015 overtog det overordnede ansvar for hadforbrydelsesområdet, herunder den årlige afrapportering på området, fra Politiets Efterretningstjeneste (PET).

Sager karakteriseret som hadforbrydelser indgik tidligere i PET's RACI-ordning, der omhandlede kriminelle forhold med mulig ekstremistisk baggrund og blev afrapporteret i de såkaldte RACI-rapporter (senest Politiets Efterretningstjeneste 2015). Det overordnede ansvar for indsatsen over for kriminelle forhold med mulig ekstremistisk baggrund er fortsat forankret i PET. Dette omfatter bl.a. kriminelle forhold begået på baggrund af ofrets politiske baggrund, som derfor ikke indgår i Rigspolitiets monitoring af hadforbrydelsesområdet og datagrundlaget for denne årsrapport. Som følge af dette forhold samt en række ændringer i den metode, der er anvendt til at registrere og kvalitetssikre hadforbrydelser fra politiets systemer (se afsnit om datagrundlag), adskiller datagrundlaget for politiets årsrapporter sig fra de RACI-rapporter, der tidligere har ligget til grund for afrapporteringen på området.

Politiets arbejde med hadforbrydelser baserer sig på en strafferetlig afgrænsning af hadforbrydelsesbegrebet, ud fra hvilken en hadforbrydelse er et strafbart forhold, der har baggrund i ofrets race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering. En hadforbrydelse består således af to elementer: En kriminel handling samt det forhold, at der ligger et diskriminerende udvælgelseselement (et såkaldt hadmotiv) til grund for den kriminelle handling. Hadforbrydelser ses typisk i sager vedrørende trusler, vold eller hærværk, men et hadmotiv kan også foreligge ved en andre former for strafbare forhold.

Strafbare forhold, der har baggrund i ofrets race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, kan være en overtrædelse af straffelovens § 266 b (vedrørende såkaldte hadefulde ytringer) eller racediskriminationsloven (Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv.). Sidstnævnte kan f.eks. omhandle nægtelse af adgang til diskotek på baggrund af race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

Herudover kan hadforbrydelser være strafbare forhold, hvor det er relevant at anvende straffelovens § 81, nr. 6 (strafskærpelsesgrund), idet den kriminelle gerning helt eller delvist har baggrund i andres etniske

oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende¹. Bestemmelsen knytter sig både til straffelovsovertrædelser og særlovsovertrædelser (f.eks. overtrædelser af ordensbekendtgørelsen). Der kan læses mere om de nævnte bestemmelser og deres anvendelsesområde i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om hadforbrydelser, der findes på anklagemyndighedens hjemmeside.

Politiet har et særligt fokus på at identificere, registrere og efterforske hadforbrydelser. Det skyldes dels, at hadforbrydelser har en skadelig effekt for det enkelte offer, dels at hadforbrydelser kan have en skadelig effekt for den gruppe, offeret tilhører eller opfattes at tilhøre, da forbrydelsen sender et symbolsk signal om denne gruppes sårbarhed, mindreværd og manglende ret til anerkendelse.

¹ Det fremgår af forarbejderne til lovgivningen, at straffelovens § 81, nr. 6, skal fortolkes med udgangspunkt i straffelovens § 266 b, som indeholder de nævnte kategorier race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

2. Politiets monitoring af hadforbrydelser

Rigspolitiet etablerede den 2. november 2015 en monitoringsordning på hadforbrydelsesområdet for at styrke registreringen af hadforbrydelser og for løbende at have et overblik over antallet af hadforbrydelser og deres fordeling på forskellige motivtyper, kriminalitetstyper, gerningssteder, politikredse m.v. Den løbende monitoring af hadforbrydelsesområdet anvendes samtidig til at sikre kvalitet i politiets registrering og behandling af hadforbrydelser.

Monitoringsordningen indebærer, at hadforbrydelser registreres i politiets systemer via en række søgenøgler, som gør det muligt for politiet at anføre, at der ses et muligt hadmotiv i den pågældende sag. Søgenøglerne for hadforbrydelser påføres den enkelte sag, som samtidig kategoriseres ud fra, om det kriminelle forholds motiv har været gerningsmandens *opfattelse* af ofrets race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

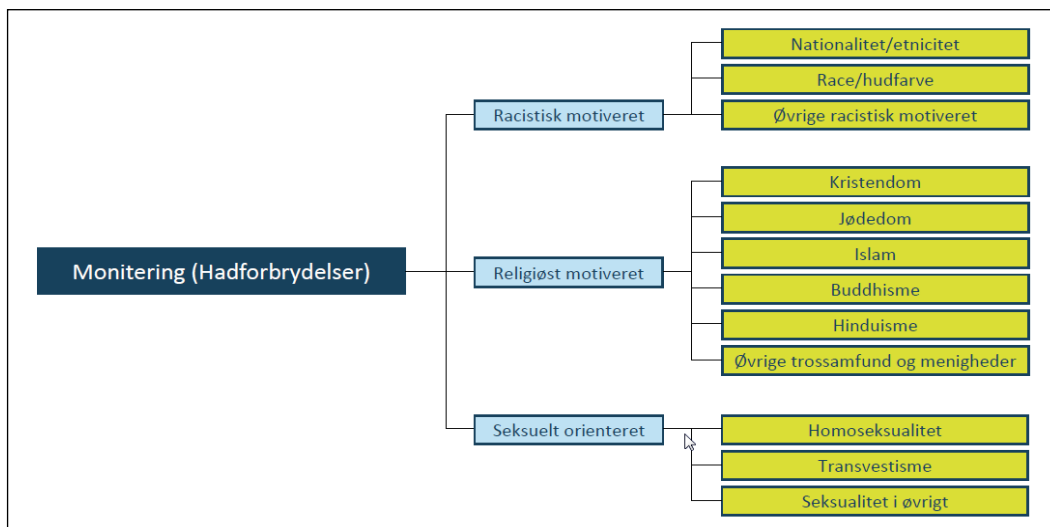
Søgenøglen påføres typisk ved sagens oprettelse, f.eks. når et offer for en hadforbrydelse indgiver en anmeldelse til politiet. Søgenøglen kan dog også tilknyttes sagen efterfølgende, hvilket f.eks. kan være relevant, hvis den videre efterforskning af sagen viser, at en forbrydelse, der i første omgang ikke har været anset for en hadforbrydelse, viser sig at være det. På samme måde kan søgenøglerne også fjernes under politiets arbejde med sagen, hvis det man i første omgang opfattede som en hadforbrydelse, viser sig ikke at være det.

Ved hjælp af søgenøglerne for hadforbrydelser kan der efterfølgende foretages specifikke dataudtræk for denne sagstype på tværs af forskellige kriminalitetstyper som f.eks. vold, trusler og hærværk.

Alle anmeldelser til politiet registreres i politiets sagsstyringssystem POLSAS. Her oprettes anmeldelsen som en såkaldt "skarp" sag, hvis der er tale om, at et strafbart forhold er begået, og der ikke er tvivl om gerningsindholdet. Herudover kan sagerne oprettes som hændelser eller undtagelsesvist som undersøgelsessager, hvis der ud fra de umiddelbart foreliggende oplysninger er tvivl om, hvorvidt anmeldelsen vedrører et kriminelt forhold eller tvivl om gerningsindholdet. Både "skarpe" sager, hændelser og undersøgelsessager kan registreres som hadforbrydelser via søgenøglerne.

Som det fremgår af figur 1, skelnes der i monitoringen mellem tre overordnede motivkategorier: racistisk motiverede, religiøst motiverede og seksuelt orienterede hadforbrydelser. Herudover arbejdes der med en række underkategorier, som giver en nærmere specificering af motivet.

Figur 1: Oversigt over motivkategorier

Kilde: Rigspolitiet.

Kategorien "Seksuelt orienterede hadforbrydelser" omfatter både hadforbrydelser rettet mod personer med en bestemt seksualitet (f.eks. homoseksuelle) og personer med en bestemt kønsidentitet eller et bestemt kønsudtryk (f.eks. transkønnede og transvestitter)².

For at sikre, at relevante strafbare forhold efterforskes som en hadforbrydelse, er det afgørende, at politiet er opmærksomme på, om der foreligger et hadmotiv i den sag, som behandles. Det er endvidere afgørende, at sagerne registreres korrekt bl.a. til brug for analyser af omfanget og karakteren af de hadforbrydelser, der anmeldes til politiet. Rigspolitiet har derfor som led i implementeringen af monitoringsordningen udsendt en vejledning til samtlige politikredse om, hvad der karakteriserer en hadforbrydelse, og hvordan man foretager korrekt registrering med søgenøgler på hadforbrydelsesområdet.

På trods af, at der er etableret ensartede procedurer for registreringen af hadforbrydelser, ligger der fortsat en udfordring i at sikre, at alle relevante sager opdateres med søgenøgler. Rigspolitiet har derfor siden monitoringsordningen trådte i kraft foretaget månedlige gennemgange af politikredsens registreringer af hadforbrydelsessager med henblik på at understøtte implementeringen af søgenøglerne.

² Der henvises til forarbejderne til straffelovens § 266 b, hvoraf fremgår, at der ved begrebet "seksuel orientering" forstås en persons lovlige seksuelle adfærd og indstilling, samt at også andre former for seksuel orientering end den homoseksuelle, f.eks. transvestitisme vil være beskyttet. Den senere indførte bestemmelse i straffelovens § 81, nr. 6, skal fortolkes i overensstemmelse med § 266 b.

3. Årsrapportens datagrundlag

Datamateriale

Årsrapporten baserer sig på sagsoplysninger indhentet ved datatræk fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Datamaterialet omfatter både sager, som borgere har anmeldt til politiet, samt de sager, som politiet har opstartet på eget initiativ. Datatrækkene er foretaget månedligt således, at der hver den 1. i en måned er foretaget låsning af data samt datatræk for den foregående måned. Det bemærkes, at der er tale om dynamiske data forstået på den måde, at alle sager ikke nødvendigvis har været afsluttet på tidspunktet for datatrækket, og at der derfor kan være sket ændringer efterfølgende. For eksempel kan efterforskningen af en given sag vise, at det, der først ansås som en hadforbrydelse, viste sig ikke at være det, eller omvendt, at en sag, der af politiet ikke i første omgang blev registreret som en hadforbrydelse, viser sig at være det, og derfor senere er påført en søgenøgle. Med henblik på at indfange de sager, der eventuelt først påføres en søgenøgle senere hen, foretager Rigspolitiet, i forbindelse med låsning af data og datatræk fra den foregående måned, også en søgning på enkelte relevante søgeord i "resuméfeltet", som er et fritekstfelt, samt en søgning på alle § 266b sager fra den foregående måned.

Identificering og kvalitetssikring af hadforbrydelsessager.

Via søgenøgler for hadforbrydelser, søgningerne i "resuméfeltet" samt fremsøgningen af alle § 266b sager og sager omhandlende forskelsbehandling³ er der i alt identificeret 796 sager, som har indgået i monitoringsordningen. For at kvalitetssikre datagrundlaget for rapporten har Rigspolitiet månedligt gennemgået hver enkelt sag for at foretage en konkret vurdering af, om sagen kan kategoriseres som en hadforbrydelse. Alle dobbeltregistrerede sager er frasorteret det endelige antal registrerede hadforbrydelser. Hadmotivet er i mange tilfælde identificeret ved, at gerningsmanden har fremsat mundtlige eller skriftlige udtalelser i forbindelse med det kriminelle forhold, men der forekommer også sager, hvor der ikke foreligger en mundtlig eller skriftlig udtalelse. Der er derfor også taget højde for, om for eksempel gerningsstedet eller gerningstidspunktet kan indikere et hadmotiv⁴.

På baggrund af kvalitetssikringen er det fundet, at i alt 274 af de 796 sager kan kategoriseres som hadforbrydelser.

Vurderingen af de enkelte sager tager udgangspunkt i Rigspolitiets nationale vejledning vedrørende registrering af hadforbrydelser og Rigsadvokatens retningslinjer vedrørende hadforbrydelser (Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om hadforbrydelser), som indeholder eksempler på indikationer for tilstedeværelsen af et hadmotiv i en given sag. Hver enkelt sag er vurderet ud fra de foreliggende oplysninger i sagen,

³ Strafferetlige særlove

⁴ Dette kunne for eksempel være tilfældet, hvis gerningen har fundet sted på en bar, der er kendt for at blive frekventeret af homoseksuelle eller, hvis gerningen har fundet sted i en religiøs bygning.

herunder den forurettedes egen beskrivelse af hændelsen, tilstedeværelsen af relevante mundtlige tilkendegivelser, relevante forhold omkring gerningsstedets karakter samt andre oplysninger, der kan indikere tilstedeværelsen eller fraværet af et hadmotiv.

4. Hadforbrydelser i 2016

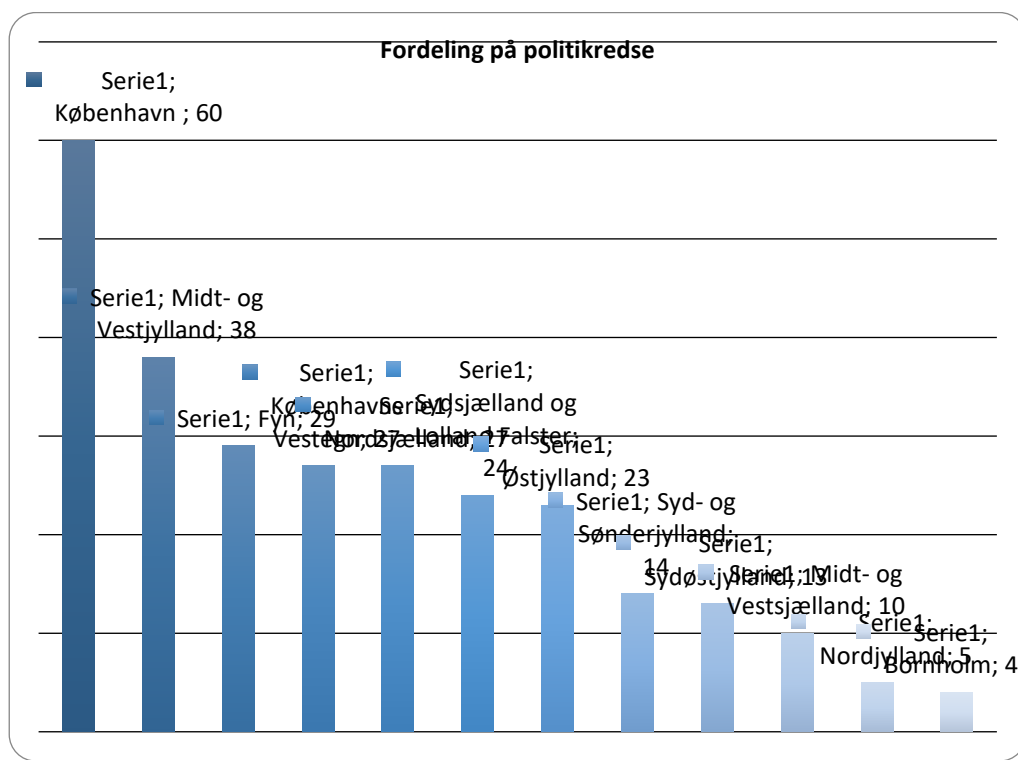
4.1 *Antal*

Der er i 2016 identificeret i alt 274 sager, der kan kategoriseres som hadforbrydelser, mens der er i 2015 blev registreret 198 hadforbrydelser. Antallet af registrerede hadforbrydelser er dermed steget med 38,4 %. Politiets monitoringsordning og den dertilhørende registreringsmetode er dog stadig forholdsvis ny, og derfor kan en del af stigningen skyldes, at den nye registreringspraksis anvendes i højere grad end tidligere. En del af stigningen kan ligeledes være udtryk for, at myndigheders og organisationers⁵⁵ arbejde med at øge anmeldelsestilbøjeligheden blandt ofre for hadforbrydelser har en effekt.

4.2 *Geografisk fordeling*

Figur 1 viser, hvordan de 274 registrerede hadforbrydelsessager fordeler sig på landets politikredse.

Figur 2: Fordeling af hadforbrydelser på politikredse

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Nordsjællands Politi har oplevet den største numeriske stigning i registrerede hadforbrydelser. I 2015 havde Nordsjællands Politi således 9 registrerede hadforbrydelsessager, mens dette tal steg til 27 i 2016. København Politi og Syd- og Sønderjyllands Politi oplevede en stigning på henholdsvis 16 og 13 sager.

⁵⁵ Rigspolitiet har, i samarbejde med forskellige relevante interesseorganisationer, fokus på at øge anmeldelsestilbøjeligheden hos ofre for hadforbrydelser.

Fyns Politi har oplevet et fald i antallet af registrerede hadforbrydelsessager på 6 sager. De resterende 8 politikredse har oplevet en mindre numerisk stigning i antallet af registrerede hadforbrydelsessager.

Det er ikke muligt at give en entydig forklaring på forskellene på tværs af de enkelte politikredse. Én tolkning kan være, at forskellene i registrerede hadforbrydelser er udtryk for reelle forskelle i antallet af hadforbrydelser i politikredsene. Her må det bl.a. antages at have betydning, at der særligt i de større og mest urbaniserede politikredse (f.eks. Københavns politikreds) generelt bor et større antal af de borgere, som er særligt udsatte i forhold til hadforbrydelser (f.eks. personer med anden etnisk baggrund end dansk).

4.3 Kriminalitetstype

Datamaterialet indeholder 115 hadforbrydelsessager, der er registreret på undersøgelsesnumre eller som hændelser, hvilket f.eks. kan hænge sammen med, at der på tidspunktet for registrering har været tvivl om gerningsindholdet, eller hvilken straffelovsbestemmelse sagen kunne kategoriseres under. Dermed er knapt 42 % af alle de registrerede sager fra 2016 oprettet som undersøgelser eller hændelser. Disse 115 sager omfatter en lang række forskellige kriminalitetstyper, og er derfor opgjort særskilt i tabel 1.

Tabel 1: Hadforbrydelser i 2015 og 2016 registreret som hændelser og undersøgelser

Registrering	Antal Sager 2015	Antal Sager 2016
Undersøgelser	36	57
Hændelser	45	58
I alt	81	115

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Antallet af undersøgelser og hændelser registreret som hadforbrydelser er steget med knapt 42 % fra 2016 til 2015, og denne stigning svarer nogenlunde til den samlede stigning på 38, 4 % i antallet af hadforbrydelser.

De resterende 159 hadforbrydelsessager er oprettet som såkaldt "skarpe" sager.

Tabel 2 viser, hvordan de 159 "skarpe" hadforbrydelsessager i 2016 fordeler sig på forskellige kriminalitetstyper.

Tabel 2: Hadforbrydelser i 2015 og 2016 fordelt på kriminalitetstyper

Kriminalitetstype	Antal sager 2015	Antal sager 2016
Vold	38	33
Hærværk og graffiti	31	39
Hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b)	23	55
Trusler	13	27
Røveri	3	0
Indbrud	1	1
Tyveri	1	0
Andre strafbare forhold ⁶	7	4
I alt	117	159

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Opgørelsen viser, at den største sagskategori i 2016 er hadefulde ytringer (§ 266 b sager) med 55 sager. Antallet af registrerede hadforbrydelser omhandlende hadefulde ytringer er dermed steget med 32 sager (139 %) fra 2015 til 2016 og er den sagskategori der er steget mest. En stor del af disse sager vedrører hadefulde ytringer og trusler fremsat på nettet (se nærmere herom i afsnittet "Gerningssteder"). Antallet af hadforbrydelser omhandlende vold er faldet med 5 sager og er dermed den sagskategori der er faldet mest. Udover hadefulde ytringer udgør vold dog fortsat en af de mest omfangsrige sagskategorier sammen med trusler og hærværk og graffiti.

4.4 Motiv

En hadforbrydelses motiv handler om gerningsmandens opfattelse af ofrets baggrund. Det er i den forbindelse ikke afgørende, om ofret rent faktisk har den etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering m.v., som gerningsmanden tillægger personen. Det afgørende er gerningsmandens subjektive opfattelse af ofrets baggrund, og at denne opfattelse har været motiverende for den kriminelle gerning. Tabel 3 viser, hvordan de 198 hadforbrydelser i 2015 og de 274 hadforbrydelser i 2016 fordeler sig på motivkategorierne i politiets monitoring, hvor hovedkategorierne er 1) racistisk motiverede, 2) religiøst motiverede og 3) seksuelt orienterede hadforbrydelser. Indenfor de tre hovedkategorier skelnes der ydermere mellem en række underkategorier, som giver en nærmere specificering af hadforbrydelsens motiv.

⁶ Kategorien omfatter en række sager, der ikke falder under de øvrige kategorier, f.eks. sager vedrørende husfredskrænkelser, sager vedrørende fornærmelig tiltale mod polititjenestemand og brandstiftelse.

Tabel 3: Hadforbrydelser i 2015 og 2016 fordelt på motivkategorier

Motiv	Underkategori	Antal sager 2015	Antal sager 2016
<i>Racistisk motiveret</i>	Nationalitet/etnicitet	56	66
	Race/hudfarve	46	51
	Øvrige racistisk motiveret	2	23
	I alt	104	140
<i>Religiøst motiveret</i>	Islam	41	56
	Jødedom	13	21
	Kristendom	5	6
	Øvrige trossamfund og menigheder	1	5
	Hinduisme	0	0
	Buddhisme	0	0
	I alt	60	88
<i>Seksuelt orienteret</i>	Homoseksualitet	26	40
	Transvestisme/Transkønnethed ⁷	5	4
	Seksualitet i øvrigt	0	1
	I alt	31	45
<i>Ikke muligt at specificere motiv⁸</i>	I alt	3	1
Alle motivkategorier		198	274

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Der er i 2016 fortsat registreret en overvægt af racistisk motiverede sager, den næststørste kategori er religiøst motiverede sager og den mindste kategori er dermed seksuelt orienterede sager. Den største procentvise stigning (en stigning på 46, 7 %) ses i motivkategorien religiøst motiverede hadforbrydelser, mens den største numeriske stigning (en stigning på 36 sager) ses ved motivkategorien racistisk motiverede hadforbrydelser.

Den mest omfattende underkategori i 2016 er, som det også var tilfældet i 2015, sager der er motiveret af gerningspersonens opfattelse af ofrets nationalitet/etnicitet med 66 sager. Et fåtal, i alt 8, af de racistisk motiverede hadforbrydelser har været rettet mod etniske danskere⁹.

⁷ I Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser, der fandt sted i 2015 hed denne kategori "Transvestisme", men efter dialog med LGBT Danmark er Rigspolitiet blevet opmærksomme på, at det er mere retvisende med den nuværende titel "Transvestisme/Transkønnethed". I monitoringsordningen hedder søgenøglen dog fortsat "Transvetisme".

⁸ I et mindre antal sager har det på grund af manglende oplysninger ikke været muligt at specificere hadmotivet. Sagerne er dog medtaget som hadforbrydelser på baggrund af, at enten sagsbehandler, anmelder eller forurettede har angivet, at der kan have været tale om en hadforbrydelse.

⁹ Denne optælling er foretaget på baggrund af en søgning i resuméfeltene. En manuel gennemgang af sagerne kan muligvis afdekke flere sager rettet mod etniske danskere.

Som det kan ses af tabel 3, er kategorien øvrige racistisk motiverede sager steget fra 2 i 2015 til 23 i 2016. Denne kategori indeholder sager, hvor det er konstateret, at der har været et racistisk motiv, men hvor det ikke har været muligt at definere motivet som omhandlende nationalitet/etnicitet eller race/hudfarve. Det er vanskeligt at komme med en forklaring på, hvorfor denne stigning har fundet sted.

Oslo Politidistrikt rapporterer, i deres årsrapport omhandlende hadforbrydelser, med data fra 2016, om en stigning i kategorien 'uspecificeret udlændinge', der er en underkategori til kategorien 'etnicitet'. Denne kategori er steget fra 5 tilfælde i 2015 til 45 i 2016. Oslo Politi har fundet, at flere af sagerne i denne kategori omhandler sager, hvor gerningsmanden tydeligvis har lagt vægt på, at forurettede var udlænding (Oslo Politidistrikt 2017: 6 - 8). Da antallet af sager i både rapporten fra Oslo Politidistrikt og Rigspolitiets rapport er forholdsvis lave, er det vanskeligt at slå fast, hvad stigningen skyldes, og om der er tale om en tendens. Oslo Politidistrikt og Rigspolitiet har imidlertid begge registreret en stigning i antallet af hadforbrydelser med et uspecificeret racistisk/udlændingefjendsk motiv.

Racistisk motiverede hadforbrydelser

I alt 140 hadforbrydelser, dvs. lidt over halvdelen af de sager, som er registreret af politiet i 2016, var racistisk motiverede. Der er inden for denne kategori tale om et bredt udsnit af både de kriminalitetstyper, som er mest fremtrædende i forbindelse med hadforbrydelser generelt, hvilket vil sige vold, trusler, hærverk/graffiti og hadefulde ytringer, men også andre sagskategorier. Hadmotivet er i mange tilfælde identificeret ved, at gerningsmanden har fremsat mundtlige eller skriftlige racistiske udtalelser i forbindelse med det kriminelle forhold, f.eks. i forbindelse med et voldeligt overfald eller en trussel (se eksemplerne herunder). Det er vigtigt at bemærke at eksemplerne i den nedenstående tekstboks, samt tekstboksene på de følgende sider, udgøres af anmeldte sager. Det er dermed ikke sager der nødvendigvis er rejst sigtelse i eller faldet dom i.

Eksempler på racistisk motiverede hadforbrydelser

Vold

I sommeren 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en ung mand af anden etnisk herkomst end dansk, der havde været til fest på sit studie. Under festen bliver forurettede umotiveret slået ned af en medstuderende samtidig med, at den medstuderende kaldte forurettede for: "*neger*".

I efteråret 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en mand af anden etnisk herkomst end dansk, der umotiveret var blevet overfaldet på et stisystem. I forbindelse med overfaldet råbte gerningspersonen blandt andet: "*Fucking indvandre*" og "*skrid hjem*".

Trusler

I efteråret 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en kvinde om, at hun var blevet truet på livet. En mand havde passeret hende på en station og havde råbt racistiske tilråb efter hende og sagt, at han ville slå hende ihjel, hvis han havde haft en pistol.

I vinteren 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en kvinde, der bar tørklæde, om at hun, da hun havde været ude at handle og stået i kø til kassen var blevet råbt til af en mand, der sagde: "*Jeg har lyst til at dræbe dig. Tag det tørklæde af. Du må ikke handle i en dansk butik*".

Gennemgangen af sagerne inden for denne motivkategori har vist, at det i praksis er vanskeligt at skelne mellem underkategorierne for de racistisk motiverede hadforbrydelser, dvs. afgøre om det kriminelle forhold har haft baggrund i ofrets nationalitet/etnicitet, race/hudfarve eller øvrige racistiske bevæggrunde. Det kan i nogen tilfælde skyldes mangelfuld sagsregistrering, eller at sagerne endnu ikke har været undergivet efterforskning, men det er i høj grad også et resultat af, at kategoriseringen beror på en fortolkning af gerningspersonens tilkendegivelse.

Religiøst motiverede hadforbrydelser

I alt 88 af de 274 registrerede hadforbrydelser i 2016 var religiøst motiverede hadforbrydelser. 56 af sagerne inden for denne kategori var rettet mod personer med muslimsk baggrund. Muslimer er således den religiøse gruppe, der tegner sig som ofre for den største andel af de registrerede hadforbrydelsessager i 2016. Det bemærkes i den sammenhæng, at islam udgør den største religiøse minoritet i Danmark, hvorfor det er forventeligt, at politiet modtager forholdsvis flere anmeldelser fra personer med muslimsk baggrund end fra personer fra mindre udbredte trosretninger.

Hadforbrydelser rettet mod personer med jødisk baggrund tegner sig med 21 sager for det næsthøjeste antal af religiøst motiverede hadforbrydelser. Det Jødiske Samfund i Danmark udgiver årligt en rapport,

hvor registrerede antisemitiske hændelser i Danmark beskrives og analyseres. Rapporten bliver udarbejdet på baggrund af de anmeldelser, som AKVAH¹⁰ modtager. I denne rapporten der omhandler data fra 2015 påpeges det, at det er sandsynligt, at antallet af antisemitiske hadforbrydelser holdes kunstigt nede, fordi mange danske jøder undgår at vise, at de er jødiske af frygt for antisemitisme (Det Jødiske Samfund i Danmark 2016: 7 - 9).

En forholdsmæssig stor andel af de religiøst motiverede hadforbrydelser mod personer med muslimsk baggrund omhandler hadefulde ytringer og trusler på internettet. Herved adskiller disse sager sig både fra andre religiøst motiverede hadforbrydelser samt fra racistisk motiverede hadforbrydelser, da disse i større udstrækning også vedrører andre kriminalitetstyper såsom vold, trusler, hærværk/graffiti, mv.

Eksempler på religiøst motiverede hadforbrydelser

Hadefulde ytringer

Politiet modtog i foråret 2016 en anmeldelse om et opslag i en facebookgruppe, hvor en bruger havde skrevet: *"Er der nogen der er med på at lave en gruppe hvor vi tager ud og slår muslimer ihjel der forulemper danske kvinder?"*. Hertil havde en anden bruger skrevet: *"Eller bare muslimer generelt"*.

I foråret 2016 modtog politiet ligeledes en anden anmeldelse om et opslag i en facebookgruppe, hvor en bruger opfordrede til: *"for hver dansk kvinde der bliver forfulgt, taget på eller voldtaget fra i dag, så gør vi det samme mod 20 af de muslimske kvinder"* og *"vi må kæmpe side om side til det er slut og vi har drevet de muslimske svin ud af det danske land"*.

Vold

I vinteren 2016 modtog politiet en anmeldelse om en kvinde, der i en bus havde slået og skubbet en mand, imens hun råbte: *"jeg hader muslimer"*.

Seksuelt orienterede hadforbrydelser

Knap 90 % af de 45 seksuelt orienterede hadforbrydelsessager i 2016 var rettet mod homoseksuelle, men der ses også flere eksempler på sager, der omhandler hadforbrydelser mod transpersoner. Det er kendetegnende for de seksuelt orienterede sager, at hovedparten vedrører voldelige overfald, trusler eller hærværk. Der har i mange af disse sager været tale om, at forurettede er blevet antastet på åben gade af personer, som de ikke havde et forudgående kendskab til.

¹⁰ Det Jødiske Samfund i Danmarks Afdeling for kortlægning og vidensdeling af antisemitiske hændelser.

Eksempler på seksuelt orienterede hadforbrydelser

Vold

I vinteren 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en ung mand, der havde været i byen på et diskotek, der er kendt for at blive frekventeret af mange homoseksuelle. Da han forlod diskoteket, blev han overfaldet og sparket i ansigtet af 4 ukendte gerningsmænd.

Politiet modtog i sommeren 2016 en anmeldelse fra en mand, der var blevet overfaldet med knytnæveslag i forbindelse med, at gerningsmanden sagde: "*Føj for en bøsserøv*".

Trusler

I sommeren 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en mand, der var blevet truet på livet med en køkkenkniv, samtidig med at gerningsmanden sagde: "*Er du bøsse!?*"

Hadefulde ytringer

I sommeren 2016 modtog politiet en anmeldelse om, at en Imam havde udtalt at: "*Homoseksualitet er en sygdom, som kun en læge kan kurere*".

En sammenligning med de to øvrige motivkategorier viser, ligesom i 2015, at der i de seksuelt orienterede sager ofte er flere involverede gerningspersoner, end det er tilfældet i de racistisk og religiøst motiverede hadforbrydelser. I 31 % af de registrerede hadforbrydelsessager, der er seksuelt orienteret, var der to eller flere gerningsmænd. Dette gør sig kun gældende i 5 % af de racistisk motiverede sager og i 9 % af de religiøst motiverede sager¹¹. Det bemærkes, at disse sammenligninger er baseret på et forholdsvist lille antal sager, hvorfor det ikke kan udelukkes, at forskellene, kan være udtryk for tilfældigheder. Dog er det andet år i træk, at denne fordeling viser sig.

4.5 Gerningssteder

Tabel 4 viser hadforbrydelsernes fordeling på forskellige typer af gerningssteder. Opgørelsen tager udgangspunkt i den gerningsstedsregistrering, som politiet foretager i hver enkelt sag ud fra en række foruddefinerede gerningsstedstyper. Disse gerningsstedstyper er herefter inddelt i seks overordnede kategorier: "Offentligt tilgængelige steder", "Restaurant/beværtning/diskotek", "Privat bolig", "Arbejde/uddannelse", "Internettet" og "Øvrige"¹².

¹¹ I alle tre motivkategorier indgår der sager hvor antallet af gerningsmænd er ukendt, og det kan derfor ikke udelukkes, at nogle af disse sager også kan indebære to eller flere gerningsmænd.

¹² I denne kategori er gerningsstedet eksempelvis et asylcenter, en institution, et værested eller en kirke eller kirkegård.

Et mindre antal sager indeholder ikke oplysninger omkring gerningsstedet, og er derfor kategoriseret som "Ukendt" med hensyn til gerningsstedet.

Tabel 4: Hadforbrydelser i 2015 og 2016 fordelt på gerningssteder

Gerningssted	Antal sager 2015	Antal sager 2016
Offentligt tilgængelige steder	78	108
Internettet	44	59
Arbejdsplads/uddannelsessted	26	22
Privat bolig	22	29
Restaurant/beværtning/diskotek	8	13
Øvrige	12	28
Ukendt	8	15
I alt	198	274

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Ved fordelingen af hadforbrydelser på de forskellige typer gerningssteder er det særligt værd at bemærke, at internettet næst efter offentligt tilgængelige steder er det hyppigst forekommende gerningssted både i 2015 og 2016. I 2015 udgjorde hadforbrydelser på internettet ca. 22 % af det samlede antal hadforbrydelsessager, mens tallet i 2016 er ca. 21,5 %. Således er andelen af sager, der har fundet sted på internettet, nogenlunde konstant i 2015 og 2016.

Hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder

I alt 108 af de 274 hadforbrydelser i 2016 blev begået på offentligt tilgængelige steder. Denne kategori omfatter 60 forhold, som er begået på åben gade og 48 forhold, som er begået på andre offentlige steder, såsom rasteplasser, parker, supermarkeder, svømmehaller og transportmidler. 63 af de hadforbrydelsessager, hvor gerningsstedet er et offentligt tilgængeligt sted, drejer sig om racistisk motiverede sager, 26 drejer sig om seksuelt orienterede sager og 19 drejer sig om religiøst motiverede sager. Størstedelen af sagerne omhandler vold (24 sager) eller hændelser uden sag (24 sager). Herudover drejer sagerne sig blandt andet om hærværk, trusler, hadefulde ytringer og vold og lignende mod nogen i offentlig tjeneste.

Kategorien "Restaurant/beværtning/diskotek" kan også siges at omfatte hadforbrydelser på offentlige steder, men er her opgjort særskilt, fordi den i høj grad omfatter hadforbrydelser i nattelivet.

Eksempler på hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder

Hadefulde ytringer

I vinteren 2016 modtog politiet en anmeldelse om, at en mand højlydt og gentagende gange, råbte racistiske udtryk af sikkerhedspersonalet på en banegård

Vold

Politiet modtog i vinteren 2016 en anmeldelse om, at en taxachauffør, af anden etnisk herkomst end dansk, under en tur med en kunde var blevet tildelt et knytnæveslag og kaldt "*Perkersvin*".

I sommeren 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en kvinde, der på vej hjem var blevet spyttet i nakken. Da hun spurgte gerningsmanden, hvad han lavede, svarede han "*What's the problem!? You are a muslim*".

Hadforbrydelser på internettet

Internettet er med 59 af de i alt 274 sager den næststørste gerningsstedskategori. Politiet har i de senere år haft opmærksomhed på betydningen af den teknologiske udvikling, den udbredte brug af sociale medier og den generelle stigning i it-brugere for kriminalitetsudviklingen (Rigspolitiet 2016).

Ud af de 59 sager, hvor gerningsstedet er registreret som internettet, drejer 32 sager sig om religiøst motiverede sager, 24 drejer sig om racistisk motiverede sager og 3 drejer sig om seksuelt orienterede sager. Størstedelen af sagerne omhandler hadefulde ytringer (29 sager), undersøgelsessager (21 sager) eller trusler (5 sager).

I 2015 blev der registreret 44 sager, hvor internettet var gerningsstedet, og der er dermed sket en stigning på 34 % i antallet af registrerede hadforbrydelsessager, der finder sted på internettet.

Eksempler på hadforbrydelser på internettet

Hadefulde ytringer

I sommeren 2016 modtog politiet en henvendelse fra en borger, der ønskede at anmelde et opslag på en hjemmeside fra en anden bruger. I opslaget stod der blandt andet: *"Somaliere er aber og opfører sig som aber. De vil aldrig blive andet end tabere. De er ikke mennesker."*

I foråret 2016 modtog politiet en anmeldelse om et opslag på Facebook, hvori der stod: *"Det største problem vi i den vestlige verden har med islam er, at vi deler kloden med de undermennesker. Vanskabninger der er i blandt os. Og den oplyste verden kan ikke enes om at fjerne dette kryb fra jordens overflade".*

I vinteren 2016 modtog politiet en anmeldelse om et opslag på Facebook, hvor en bruger havde skrevet: *"Jeg synes muslimer burde få aktiv dødshjælp"*, en anden bruger havde herefter kommenteret: *"Jeg mel-*

Som tabel 5 viser, fandt 53 af de 59 hadforbrydelser på internettet sted på sociale medier. Heraf foregik 43 sager på Facebook.

Tabel 5: Hadforbrydelser i 2015 og 2016 på internettet – fordeling på medier

Medie	Antal sager 2015	Antal sager 2016
Sociale medier	40 – heraf 38 på Facebook	53 – heraf 43 på Facebook
Hjemmesider	3	0
E-mail og SMS	1	5
Ukendt	0	1
I alt	44	59

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Opgørelsen viser, at hadforbrydelser på sociale medier udgør en forholdsmeæssig stor andel af det samlede antal hadforbrydelser, hvilket taler for, at politiet fremadrettet bør have særligt fokus på denne problematik. Hadforbrydelser på nettet kan være nemmere at identificere end andre hadforbrydelser, idet sagerne på nettet ofte implicerer det skrevne ord, og dermed giver et indblik i gerningspersonens tanker og motiv.

Rigspolitiet vurderer, at der også finder hadforbrydelser sted på en række andre sociale medier end Facebook (f.eks. Twitter, Snapchat m.v.). At politiets opgørelse ikke indeholder sager relateret til disse sociale medier, kan indikere, at der er visse typer af hadforbrydelser på internettet, som ikke kommer til politiets kendskab.

Hadforbrydelser på arbejds- og uddannelsessteder

I alt 22 af de 274 hadforbrydelser i 2016 har fundet sted på ofrets arbejdsplads eller uddannelsessted. Der ses dog, ligesom i 2015, ikke at være registreret seksuelt orienterede hadforbrydelsessager begået på arbejdspladser eller uddannelsessteder. Det er svært entydigt at sige, om dette kan tolkes som et udtryk for at homoseksuelle og transpersoner generelt ikke udsættes for hadforbrydelser i forbindelse med deres arbejde, eller om fraværet af sager i stedet er udtryk for, at denne type sager sjældent anmeldes til politiet.

En mulig forklaring kan også være, at homoseksuelle ikke er åbne om deres seksualitet på arbejdspladsen. En undersøgelse fra 2016¹³ viser således, at fire ud af ti homo- og biseksuelle lønmodtagere helt eller delvist skjuler deres seksualitet på arbejdspladsen (Ugebladet A4 2016).

Eksempler på hadforbrydelser på arbejds- og uddannelsessteder

Hadefulde ytringer

I sommeren 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en person der ejer en frisørsalon. Overboen til salonen havde gentagende gange råbt racistiske kommentarer ind i frisørsalonen. Denne gang råbte han blandt andet: "skrid hjem til dit eget land". Derudover kaldte han forurettede for kriminel, diktator og Saddam Hussein.

Hærværk

I sommeren 2016 modtog politiet en anmeldelse om hærværk mod en muslimsk efterskole. Der var skrevet: "Fuck islam" og "Islam ud af DK" med graffiti på skolens mure.

Vold

I sommeren 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en person ansat i hjemmeplejen. En beboer på en institution ville låne medarbejderens telefon, men da medarbejderen sagde nej, spyttede beboeren medarbejderen i ansigtet og kaldte hende for: "neger".

Hadforbrydelser i privat bolig

I 29 af de 274 hadforbrydelsessager er den registrerede hadforbrydelse begået i eller i umiddelbar nærhed til ofrets private bolig (f.eks. opgang til lejlighed). Det, som kendetegner sagerne i denne kategori, er, at der kun i få tilfælde er tale om personfarlig kriminalitet såsom trusler. I stedet vedrører mange af sagerne hærværk og graffiti, eksempelvis hvor hadefulde tegn eller tekst er påført den forurettedes bolig.

¹³ Undersøgelsen er foretaget af EPINION for LO, FTD og Akademikerne.

Eksempler på hadforbrydelser i privat bolig

Indbrud

I vinteren 2016 modtog politiet en anmeldelse om et indbrud. På væggene i huset var der med sort spraymaling skrevet: "perkersvin".

Hærværk

I sommeren 2016 modtog politiet en anmeldelse om hærværk i form af et malet hagekors på en borgers havelåge.

Undersøgelse

I sommeren 2016 modtog politiet en anmeldelse fra en person, der blev chikaneret af sin nabo, idet naboen ofte kom med udbrud som "Derke!" og "Søte!" samt betvivlede anmelders dødelighed.

Hadforbrydelser på øvrige steder

Kategorien "Øvrige steder" omfatter primært religiøse institutioner (f.eks. moskéer og kirker), gravpladser (f.eks. kirkegårde) og andre institutioner (f.eks. asylcentre). For begge typer gerningssteders vedkommende er der hovedsageligt tale om hærværkssager.

3 ud af de 274 registrerede hadforbrydelsessager er foregået på et asylcenter. Dette drejer sig om to sager, der er racistisk motiveret og én sag, der er religiøst motiveret. Herudover omhandler seks øvrige sager asylansøgere¹⁴. To af disse sager drejer sig om udtalelser på nettet, to drejer sig om opsætning af plakater eller klistermærker, én drejer sig om trusler og én drejer sig om, at Danskernes Parti har uddelt "Asylspray".

¹⁴ Denne optælling er foretaget på baggrund af en søgning i resuméfeltene. Der kan muligvis være flere sager, der omhandler asylansøgere, men det vil kræve en manuel gennemgang af sagsdokumenterne for at belyse dette yderligere.

5. Gerningspersoner og ofre

Dette afsnit baserer sig på personoplysninger fra de 274 hadforbrydelsessager fra 2016. Hver enkelt sag indeholder alene oplysninger om de involverede personers køn, nationalitet, alder og bopæl, hvorfor det på baggrund af datamaterialet kun er muligt at tegne et groft billede af, hvad der karakteriserer hadforbrydelsernes ofre og gerningspersoner¹⁵. Det bemærkes samtidig, at der grundet det forholdsvis lave antal sager er en vis usikkerhed forbundet med opgørelserne, som derfor ikke nødvendigvis giver et repræsentativt billede af gerningspersoner og ofre i forhold til hadforbrydelser.

Gerningspersoner

Ud af de 274 hadforbrydelsessager for 2016 er der rejst sigtelse i 54 sager. Der er rejst sigtelse mod 67 personer¹⁶, idet der i tre sager er rejst sigtelse mod mere end én person. I 21 af de 67 sigtelser er der tale om sigtelser indenfor kategorien "hadefulde ytringer", som også er den kriminalitetstype, der generelt var flest registrerede hadforbrydelsessager indenfor i 2016 (se tabel 2). Hernæst er det kategorierne "vold" og "trusler", der med henholdsvis 18 og 17 sigtelser tegner sig for flest sigtelser¹⁷.

Ud af de 67 sigtede personer var 59 mænd og otte kvinder. Knap 87 % (58 personer) af de sigtede personer havde dansk statsborgerskab, mens de resterende ni sigtede fordelte sig på andre nationaliteter¹⁸. Alderen på de sigtede spænder vidt, da den yngste mistænkte var 13 år, og den ældste sigtede var 74 år. Gennemsnitsalderen på de sigtede ligger dog på 35 år, hvilket er højere end gennemsnitsalderen for f.eks. voldsforbrydelser generelt. Her skal der dog tages forbehold for, at tallene baserer sig på et begrænset antal personer.

Ofre

Opgørelserne over ofre for hadforbrydelser er baseret på personoplysninger fra 160 personer, der er kategoriseret som forurettede i de identificerede hadforbrydelsessager¹⁹. Ud af disse 160 personer var 105 mænd og 54 kvinder²⁰.

51 ud af de 160 ofre var ikke danske statsborgere, og disse 51 personer repræsenterer over 25 forskellige nationaliteter. Det er således værd at bemærke forskellen i nationalitetsfordelingen ved gerningspersoner og ofre. Det var kun et fåtal (13 %) af gerningspersonerne, der ikke var danske statsborgere, mens det gælder for knap en tredjedel (31 %) af ofrene.

¹⁵ Sagsoplysningerne er baseret på datatræk fra ultimo marts 2017.

¹⁶ En person under 15 år er inkluderet i statistikken, selvom denne ikke sigtes i en strafferetlig forstand.

¹⁷ De øvrige sager der er rejst sigtelse i omhandler vold og lignende mod nogen i offentlig tjeneste, trusler om vold mod offentlig myndighed, fornærmelig tiltale mod polititjenestemand, offentlig trussel om voldshandling, hærværk og ordensbekendtgørelsen.

¹⁸ Afghanistan, Bosnien-Herzegovina, Irak, Kroatien, Nogle, Somalia og Sverige

¹⁹ Der er forskellige årsager til, at der ikke indgår personoplysninger fra alle 274 hadforbrydelsessager i denne opgørelse. Dels har det i et antal sager ikke været muligt at afgøre, om anmelderen i sagen er identisk med den forurettede, ligesom sager, hvor forurettede er angivet som virksomheder, institutioner eller lignende, er udeladt.

²⁰ Hos et af ofrene er kønnet opgjort som ukendt.

Ligesom for gerningspersonerne ses der et stort spænd i ofrenes aldre, idet det yngste offer var seks år og det ældste offer 75 år. Gennemsnitsalderen for ofrene var 32 år, hvilket vil sige en anelse yngre end for gerningspersonernes vedkommende.

6. Internationale tendenser

I dette afsnit fremhæves to aktuelle internationale tendenser indenfor hadforbrydelsesområdet, som politiet fortsat vil have fokus på.

Sociale medier

Som det blev påpeget i Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser, der fandt sted i 2015, er der både i Danmark og internationalt et stigende fokus på hadforbrydelser begået på internettet og på sociale medier (Rigspolitiet 2016: 19).

De sociale medier er et rum, hvor alle har mulighed for at diskutere, debattere og bringe deres holdninger i spil. En undersøgelse fra Kulturstyrelsen fra 2015 viser, at 97 % af de 16 – 89-årige anvender Facebook hver uge. En undersøgelse fra Danmarks Statistik viser dog også, at 50 % af de adspurgte afholder sig fra netop at diskutere, debattere og bringe holdninger i spil på Facebook, fordi de mener tonen er for hård. Netop den hårde debattonen førte i 2016 til, at den engelske avis The Guardian valgte at nedlægge kommentarsporet til nyheder, der handlede om flygtninge, på deres hjemmeside (Institut for Menneskerettigheder 2017: 15 - 17).

Institut for Menneskerettigheder har i 2017 udgivet rapporten "Hadefulde ytringer i den offentlige online debat". Rapporten bygger på en undersøgelse, foretaget af Institut for Menneskerettigheder, der sætter fokus på hadefulde ytringer i den offentlig online debat. Til undersøgelsen tog Institut for Menneskerettigheder udgangspunkt i DR Nyheders og TV2 Nyhedernes Facebooksider. Der blev indsamlet 2996 Facebookkommentarer på de to nyhedsmediers Facebooksider. Indsamlingen af kommentarer fandt sted, efter både Facebook og nyhedsmedierne selv havde redigeret og slettet kommentarer, men på trods heraf fandt Institut for Menneskerettigheder, at hver syvende kommentar²¹, der havde fået lov til at blive stående tilbage, var hadefuld.

Instituttet fandt, at de hadefulde opslag hyppigst forekom i forbindelse med nyhedsopslag omhandlende religion, tro, flygtninge, migration, asyl og ligestilling. Instituttet konkluderer ligeledes, at hadefulde kommentarer hyppigere forekommer i forbindelse med et nyhedsopslag, der har indeholdt en hadefuld ytring, for eksempel i form af et citat, end i nyhedsopslag, hvor dette ikke er tilfældet (Institut for menneskerettigheder 2017: 7). Endeligt konkluderede instituttet, at det som oftest (i 76 % af tilfældene) var mandlige debattører, der var afsendere af de hadefulde ytringer, og at størstedelen (64 %) af ytringerne var rettet mod en gruppe af mennesker, frem for en enkelt debattør (Institut for menneskerettigheder 2017: 79). 31 % af de hadefulde ytringer omhandlede politisk observans, 22 % omhandlede etnicitet,

²¹ Institut for Menneskerettigheder anvender i undersøgelsen en definition på hadefulde ytringer, som ikke umiddelbart er identisk med straffelovens § 266b's ordlyd. Institut for Menneskerettigheders definition er som følger: "Stigmatiserende, nedsættende, krænkende, chikanerende og truende ytringer, der fremsættes offentligt mod et individ eller en gruppe baseret på individets eller gruppens køn, etnicitet, religion, handicap, seksuelle orientering, alder, politiske observans eller sociale status".

21 % omhandlede religion og 15 % omhandlede køn. De resterende 11 % omhandlede alder, sociale status, seksuel orientering eller handicap (Institut for Menneskerettigheder 2017: 66 - 76).

Den norske regering lancerede i november 2015 en strategi mod hadefulde ytringer. Denne strategi har blandt andet fokus på at bekæmpe hadefulde ytringer på internettet gennem kampagner og oprettelse af en hjemmeside om hadefulde ytringer (Barne- og likestillingsdepartementet 2015: 18 - 21). Også Sveriges regering har lanceret en strategi mod racisme, lignende former for fjendtlighed og hadforbrydelser. Denne strategi indeholder ligeledes et fokus på hadefulde ytringer på internettet gennem en forstærket forebyggende indsats på internettet (Kulturdepartementet 2016: 36 - 37).

Hadforbrydelser som reaktion på terrorhændelser

Flere studier har vist, at der tidligere er set en sammenhæng mellem terrorhændelser og antallet af hadforbrydelser med racistisk og religiøst motiv, og at terrorhændelser kan fungere som "trigger events" for stigninger i forekomsten af hadforbrydelser (Williams & Pearson 2016, Williams & Burnap 2015). Eksempelvis viser en amerikansk undersøgelse en sammenhæng mellem terrorangrebet på World Trade Center i 2001 og hadforbrydelser i USA, hvor hadforbrydelser rettet mod muslimer og arabere steg drastisk i ugerne umiddelbart efter terrorhændelsen (King & Sutton 2014). Ligeledes viser et engelsk studie, at antallet af hadforbrydelser rettet mod arabere og asiater i England steg voldsomt umiddelbart efter terrorangrebet, der ramte USA i 2001 og igen efter terrorangrebet, der ramte London i 2005. I begge tilfælde ebbede antallet af hadforbrydelser ud efter en periode, men var dog ét år efter terrorangrebet i London stadig højere end før terrorangrebene (Hanes & Machin 2013).

Efter terrorangrebet i Manchester i maj 2017, skete der også en fordobling i antallet af registrerede hadforbrydelser i dagene umiddelbart efter angrebet, i forhold til dagene umiddelbart op til angrebet (BBC News 2017). I en pressemeddelelse dagen efter terrorangrebet i Manchester sagde Chief Inspector Ian Hopkins:

"We understand that feelings are raw right now and people are bound to be looking for answers. However, now more than ever, it is vital that our diverse communities in Greater Manchester stand together and do not tolerate hate (Metro News 2017)".

Nogle dage senere i forbindelse med en anden pressekonference sagde han:

"Manchester has come together this week but it is important we continue to stand together here in Greater Manchester against the hate-filled views we have seen from small minorities of the community. We had 28 reports of hate crime on Monday, which is the average, but it rose to 56 reports on Wednesday, although we cannot directly link that to the attack. We will not tolerate hate crime here in Greater Manchester and it is important that people report incidents of hate so we can support victims and their families" (Mail online 2017).

Også efter terrorangrebet d. 5 juni 2017 i London steg antallet af registrerede racistisk motiverede hadforbrydelser i dagene umiddelbart efter angrebet. Antallet steg med næsten 40 %. Efter angrebet opfordrede Sadiq Khan, borgmester i London, også til anmeldelse af hadforbrydelser og forsikrede, at der ville blive slået hårdt ned på hadforbrydelser:

"One of the great things about London is our defiant unity in the face of adversity – and that will not change in the aftermath of this horrific attack. Just as the police will do everything possible to root out extremism from our city, so we will take a zero-tolerance approach to hate crime. If you witness a hate crime please report it to the police. If you commit a hate crime, you face arrest" (Independent 2017).

Ud over ovenstående tendenser, rapporterer FRA²² om hadforbrydelser mod asylansøgere. For eksempel var der i Tyskland i gennemsnit hver tredje dag et asylcenter, der blev udsat for ildspåsættelse i 2016. FRA rapporterer ligeledes om flere voldelige overfald mod asylansøgere i både Østrig, Grækenland og Italien, og konkluderer, at Sverige i efteråret 2015 var vidne til den mest intense bølge af angreb mod asylcentre nogensinde (FRA 2016: 14).

²² European Union Agency for Fundamental Rights.

7. Offerundersøgelser vedrørende hadforbrydelser i Danmark

Da det ikke er alle hadforbrydelser, der anmeldes til politiet, udgør offerundersøgelser en vigtig kilde for politiet i forhold til viden omkring hadforbrydelsers samlede omfang i Danmark. Offerundersøgelserne kan give et indtryk af "mørketallet"²³ på området og karakteren af hadforbrydelserne, som politiet kan bruge til at bestemme, hvordan indsatsen på hadforbrydelsesområdet skal tilrettelægges. I den forbindelse er det dog vigtigt at være opmærksom på, at forskellige offerundersøgelser anvender forskellige konceptualiseringer af hadforbrydelsesbegrebet, hvilket gør, at de ikke altid er sammenlignelige med politiets opgørelser, som baserer sig på en strafferetlig afgrænsning af hadforbrydelsesbegrebet (se nærmere om hadforbrydelsesbegrebet i indledningen til denne rapport).

Justitsministeriets Forskningskontor har i årlige offerundersøgelser siden 2008 belyst voldsofres opfattelse af, om den voldshændelse, de var udsat for, var motiveret af racisme eller homo- eller transfobi (Pedersen mfl. 2016: 69). Af den seneste undersøgelse fremgår det at lidt mere end hvert tyvende voldsoffer mener, at volden mod dem helt sikkert var motiveret af racisme. Dette svarer til, at omkring 3.700 voldsofre mellem 16 og 74 år årligt udsættes for racistisk motiveret vold. Samme andel angiver, at volden begået mod dem *måske* var motiveret af racisme. Der er signifikant flere mandlige end kvindelige voldsofre, der angiver, at volden begået mod dem var eller måske var racistisk motiveret.

Cirka halvt så mange voldsofre angiver, at volden mod dem var motiveret af deres seksuelle homo- eller transfobi. Det svarer til at omkring 1.800 voldsofre mellem 16 og 74 år årligt udsættes for vold på baggrund af deres seksuelle orientering. Cirka samme andel har angivet, at volden begået mod dem *måske* skyldtes homo- eller transfobi. Der er signifikant flere kvindelige voldsofre end mandlige voldsofre, der angiver, at volden begået mod dem var eller måske var motiveret af homo- eller transfobi.

Justitsministeriets seneste offerundersøgelse viser, at anmeldelsestilbøjeligheden i forhold til hadmotiverede voldsforbrydelser tilsyneladende ikke adskiller sig væsentligt fra anmeldelsestilbøjeligheden for andre voldsforbrydelser, idet cirka halvdelen af ofre vold motiveret af racisme eller homo- eller transfobi har anmeldt volden (Pedersen mfl. 2016: 70 - 71). Det vides dog ikke, hvorvidt det samme gør sig gældende for andre typer af hadforbrydelser, og da der fortsat er mange hadforbrydelser, der ikke anmeldes til politiet, vurderes det, at politiet fortsat bør prioritere indsatser for at øge anmeldelsestilbøjeligheden på området.

²³ Den kriminalitet, der ikke anmeldes eller registreres på anden vis af politiet.

8. Aktuelle og fremtidige initiativer

Dette afsnit beskriver aktuelle og fremtidige initiativer, som skal bidrage til at styrke politiets indsats på hadforbrydelsesområdet.

Styrket registrering af hadforbrydelser

Selvom der er etableret en monitoringsordning med særlige søgenøgler, som gør det muligt at identificere hadforbrydelsessager i politiets systemer, vidner den foreløbige monitoring på området om, at det fortsat er en udfordring at sikre, at alle relevante sager registreres som hadforbrydelser i politiets systemer.

Rigspolitiet arbejder målrettet på at styrke registreringen af hadforbrydelser og siden monitoringsordningen trådte i kraft, har Rigspolitiet på månedsbasis gennemgået de sager, der af politikredsene er forsynet med hadforbrydelsessøgenøgler. Udover at bidrage til et løbende overblik over hadforbrydelsesområdet er formålet endvidere at foretage en kvalitetssikring af politikredsenes registrering af sagerne.

Uddannelse

Undervisning i politiets behandling og håndtering af hadforbrydelser indgår som en integreret del af Politiskolens basisuddannelse i form af en temadag. Herudover udbyder Rigspolitiet et efter- og videreuddannelses tilbud i hadforbrydelser til alle politikredse. Formålet med uddannelsen er at klæde deltagerne på til at håndtere hadforbrydelsessager bedst muligt, samt til at registrere hadforbrydelsessager korrekt i politiets sagsstyringssystem. På uddannelsen bliver deltagerne grundigt introduceret til anvendelsen af søgenøglerne, de bliver præsenteret for lovgivningen på området og for, hvordan en hadforbrydelsessag bedst muligt efterforskes og belyses. Herudover indgår der oplæg fra forskellige interesseorganisationer med henblik på at give deltagerne et indblik i, hvordan det er at være en del af en udsat minoritetsgruppe, og hvordan anmeldelsessituationen og mødet med politiet opleves, når man har været udsat for en hadforbrydelse.

Dialog med interessenter på hadforbrydelsesområdet

Rigspolitiet har iværksat en dialogindsats med en række centrale interessenter på hadforbrydelsesområdet, herunder Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen for bøsse, lesbiske, biseksuelle og transpersoner (LGBT), Muslimernes Fællesråd og Det Jødiske Samfund i Danmark.

Intentionen er, at der gennem afholdelse af dialogmøderne etableres et tættere og løbende samarbejde med interessenterne. Endvidere har dialogen til formål at afdække, hvordan der kan samarbejdes om at få flere ofre for hadforbrydelser til at anmelde disse sager til politiet. Dialogmøderne har kørt med jævne mellemrum i ét år, og det er intentionen at forsætte møderne fremadrettet.

Deltagelse i internationale netværk

Rigspolitiet har det seneste år haft fokus på at indhente viden og etablere samarbejder via deltagelse i internationale netværk vedrørende hadforbrydelser.

Aktuelt deltager Rigspolitiet i en række koordinerende møder vedrørende indsamling og registrering af data på hadforbrydelsesområdet. Møderne er organiseret af EU's Fundamental Rights Agency (FRA). Herudover deltager enten Rigspolitiet eller Rigsadvokaten i et mødeforum under EU-kommissionen omhandlende bekæmpelse af racisme, fremmedhad og andre former for intolerance²⁴.

Herudover overtog Rigspolitiet pr. 1 november 2015 den nationale kontaktpunktsfunktion i forhold til OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). Siden overtagelsen af ansvaret på hadforbrydelsesområdet har Rigspolitiet i denne funktion deltaget i ODIHR konferencer vedrørende hadforbrydelser og bidrager herudover løbende med opgørelser over danske hadforbrydelser til ODIHR's årlige hadforbrydelsesopgørelser.

²⁴ High Level Group on combating Racism, Xenophobia and other forms of intolerance.

9. Litteratur

Barne- og likestillingsdepartementet 2015. *Regjeringens strategi mot hatefulle ytringer 2016 – 2020.* <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/regjeringens-strategi-mot-hatefulle-ytringer-2016---2020/id2520975/> (hentet d. 07.06.2017).

BBC News (2017). *Manchester attack: Hate crimes 'doubles' after incident.* <http://www.bbc.com/news/uk-england-manchester-40064424> (hentet d. 07.06.2017).

Det jødiske samfund i Danmark (2016). *Rapport om antisemitiske hendelser i 2015.*

FRA (2016). *Key migration issues: one year on from initial reporting.* <http://fra.europa.eu/en/publication/2016/key-migration-issues-one-year-initial-reporting> (hentet d. 31.05.2017).

Hanes, E. & Machin, S. (2013). *Hate Crime in the wake of Terror Attacks: Evidence From 7/7 and 9/11.* <http://personal.lse.ac.uk/machin/pdf/hanes%20machin%20september%202013%20web.pdf> (hentet d. 29.05.2016).

Independent (2017). *London terror attack: Huge rise in Islamophobic hate crime following Borough Market stabbing, police figures show.* <https://www.google.dk/amp/www.independent.co.uk/news/uk/crime/london-bridge-attack-latest-rise-islamophobic-hate-crimes-borough-market-stabbing-terror-police-a7777451.html%3Famp> (hentet d. 09.06.2017).

Institut for Menneskerettigheder (2017). *Hadefulde ytringer i den offentlige online debat.* København.

King, R. D. & Sutton, G. M. (2014). *High Times for Hate Crimes: Explaining the Temporal Clustering of Hate Motivated Offending.* *Criminology*, 51:871-894.

Kulturdepartementet 2016. *Nationell plan mot rasism, liknade former av fientlighet och hatbrott.* <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/11/nationell-plan-for-att-motverka-rasism-liknade-former-av-fientlighet-och-hatbrott-pa-natet/> (hentet d. 07.06.2017).

Mail online (2017). *Terror suspect, 44, arrested as police swoop on a BUS in front of terrified passengers as police say investigation into Manchester bombing has made 'enormous progress.* http://news.united.agronaplo.hu/item/581410_terror-suspect-44-arrested-as-police-swoop-on-a-bus-in-front-of-terrified-passengers-as-police-say-investigation-into-manchester-bombing-has-made-enormous-progress (Hentet d. 01.06.2017).

Metro News (2017). *Manchester's top police say 'we won't tolerate hate' after Ariana Grande terror attack.* <http://metro.co.uk/2017/05/23/manchesters-top-police-say-we-wont-tolerate-hate-after-ariana-grande-terror-attack-6656860/> (Hentet d. 01.06.2017).

Hansen, I. & Hofseth, C. (2017). *Hatkriminalitet – Anmeldt hatkriminalitet 2016.* Oslo Politidistrikt.

Pedersen, A. J. B. & B. Kyvsgaard, F. Balvig (2016). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005 – 2015.* København: Justitsministeriets Forskningskontor.

Politiets Efterretningstjeneste (2015). *Kriminelle forhold med mulig ekstremistisk baggrund.* <https://www.pet.dk/publikationer/raci-indberetning.aspx> (hentet d. 29.05.2016)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om hadforbrydelser [https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/api/portals\(6e302527-f0b3-4a5e-889a-668aa67e5491\)/Print/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/a7a856c5-1a4f-4f49-8df5-4a17ad49a73e](https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/api/portals(6e302527-f0b3-4a5e-889a-668aa67e5491)/Print/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/a7a856c5-1a4f-4f49-8df5-4a17ad49a73e) (hentet d. 29.05.2016).

Rigspolitiet (2016). *Strategisk Analyse 2015.* https://www.politi.dk/NR/rdonlyres/546B865E-8EB2-4927-8821-FF0AF6B386D7/0/StrategiskAnalyse2015_print.pdf (hentet d. 29.05.2016)

Ugebladet A4 2016. *Titusindvis af bøsser og lesbiske skjuler deres seksualitet på jobbet.* http://www.ugebreveta4.dk/titusindvis-af-boesser-og-lesbiske-skjuler-deres-seks_20567.aspx (hentet d. 07.06.2017).

Williams, M. & Pearson, O. (2016). *Hate Crime and Bullying in the Age of Social Media.* https://orca.mwe.cf.ac.uk/88865/1/Cyber-Hate-and-Bullying-Post-Conference-Report_English_pdf.pdf (hentet d. 29.05.2016)

Williams, M. L. & Burnap, P. (2016). *US and them: identifying cyber hate on Twitter across multiple protected characteristics.* <http://epjdatascience.springeropen.com/articles/10.1140/epjds/s13688-016-0072-6>